Година V. Timişoara, (Темишвар) 15. фебуара 1925. Бр. 4.

ГЛАСНИК

ЦРКВЕНИ, ШКОЛСКИ И ДРУШТВЕНИ ЛИСТ.

Издаје: Архим. Стефан Николић, Еписк. Викар.

Излази 1. и 15. сваког месеца. Уредништво и Администрација у Ţimişoara, Cetate Piaţa Unirii Nr. 2. Телефон број 523. (Рукописи се не враћају.)

Уређује Слободан Костић Епарх. бележник.

Службени део.

—

Извештај о раду Епарх. Управе.

Рад седнице Епарх. Админ. Одбора од 17/30. окт. 1924. год.

Оверовљен је записник седнице од 28. јуна/11. јула 1924. — Узето је на знање извешће Еписк. Викара о постављању јерођакона Ман. Св. Ђурђа Милутина Вујића за писара епарх. канцеларије. — Исто тако о постављању протонам. Душана Гајића за привром. епарх. адм. референта. — Исто тако о разрешењу чиновничке дужности Јована Папина чиновника епарх. канцеларије. — Публиковано је Милеви удовој Милана Жана извешће ЕАО-а у Вел. Кикинди, зашто не добија камату на 3000 кр. у име одштете за извлаштен један део парох. сесије шурјанске. — Узет је на знање извештај Еписк. Викара о наименовању за чланове ЕАО-а Др. Светолика Тешића лечника у Араду, Милана Николића пароха у Кетфељу и Душана Јоановића управитеља варошке циглане у Темишвару. — Позват је Др. Милан Калиновић конз. фискал, да своје мишљење и предлог у ствари рестантне порезе на пустару Церу са списима поднесе. — Одобрен је избор перовође ц. о. у Гаду уз годишњу награду од 600 леја. — Одобрен је скупштински закључак у Луговету у ствари набавке ролетни за парох. стан и оправке штале у парох. стану. — Одобрена је оправка учитељског стана у Луговету и упућена је ц. о. да закључак свој о издавању црквв. столова поднесе Епарх. Конзисторији. — Узет је на знање скупштински закључак у Луговету о изашиљању три лица у Букурешт ради одбране ц. о. интереса од насилног поступка делегата за спровађање аграрне реформе. — Упућен је Љубомир Голуб епарх. рачуноревизор, да при изласку своме у Парац извиди и ствар житне фундације и о стању исте извештај се предлогом поднесе. — Упућена је ц. о. у Ст. Молдави, да осим прописаних одборских закључака не подноси овамо преписе записника одборских седница. Исто тако је упућена, да закључак о столовима има у изводу засебно поднети Епарх. Конзисторији. — Узет је на знање извештај ц. о. у Сараволи, да је на место Љубомира Поповића за црквв. одборника изабран Макса Веселиновић. — Узет је на знање извештај ц. о. у Кетфељу, да земљиште за ново гробље још није одређено и позвата је да пријави, када то усљедило буде. — Узети су на знање извештаји неких ц. о. о сазиву ванр. скупшт. седница. — Упућена је ц. о. у Ст. Молдави, да се у ствари расписа стечаја на парох. место и креирања капелан. места уз приклоп извода записника молбом обрати Епарх. Конзисторији. — Узет је на знање извештај адм. протопрезв. соколовачког Аледсандра Атанацковића, о обављеној овогодишњој протопрезв. каноничкој визитацији, па су публиковане констатоване мане и недостатци дотичним ц. о. и исте су позване, да их уклоне. — Одобрен је закључак ц. о. у Соколовцу, да се измери парох. сесија. — Одобрен је скупшт. закључак у Луговету у ствари давања припомоћи тутору, учитељ. награде Јовану Чабовићу и повишења плате црквењаку. Уништен је скупштински рад у Мачевићу, јер није био присутан довољан број чланова. — Одобрени су закупни уговори о издавању ц. о. земље у закуп у Ст. Печки. — Одобрен је предрачун ц. о. у Дежану за оправку школе. — Узет је на знање службени извештај о експроприрању сесије из оставине Агора Гал у Лукаревцу. — Позвата је ц. о. у Чакову, да поднесе грунтовни уложак и закладно писмо за 2 баште Дајевићеве закладе. — Позвата је ц. о. у Чакову, да поднесе препис записника скупшт. седнице у ствари оправке ц. о. зграда. — Узет је на знање извештај ц. о. у Чакову у ствари срећивања материјалних јој прилика. — Упућена је ц. о. у Д. Љупкови, да обави избор председника. — Одобрен је закључак пр. упр. одбора у Темишвару у ствари исплате трошковника Др. Георгији Зарији за заступање у ствари избачене доходарине. — Позвата је поново ц, о. у Иванди, да у року од 3 дана поднесе прорачун за набавку црквв. звона. — Позвата је ц. о. у Срп. Св. Петру, да поднесе извод из записника скупштинске седнице у ствари оправке храма. — Одобрено је издавање ц. о. земље у Луговету у закуп и позвата је ц. о., да поднесе услове како је поверила одветнику одбрану од аграрне реформе. — Позвата је ц. о. у Рудни, да поднесе извештај у

ствари набавке звона. — Одобрен је скупшт. закључак ц. о. у Дињашу за набавку звона, па је позвата ц. о. да поднесе тачан обрачун. — Одобрен је прорачун ц. о. у Дежану у ствари оправке патоса у св. храму и позвата је ц. о. да поднесе обрачун о оправци цркве. — Узет је на знање скупшт. закључак у Нађлаку у ствари оправке ограде на црк. порти. — Позвата је ц. о. у Станчеву, да поднесе извештај о стању оправке храма. — Ц. о. у Кетфељу је позвата, да поднесе правилник о оставини 3 јут. земље црк. општини од стране Велинке Росић рођ. Живић. — Одобрена је молба ц. о. у Лукаревцу о копању бунара у шк. дворишту. — Одобрени су закупни уговори о издавању школ. земље у закуп за 1924/25. год. — Одобрен је закључак црк. скупштине у Луговету у ствари зајма од 1000 л. Мари Јовановић. — Одобрен је закупни уговор о издавању школ. земље у Торњи за екон. год. 1924/25. — Узет је на знање извештај ц. о. у Денти у ствари издавања ц. о. земље у закуп као и прореза за оправку цркве; ц. о. је упућена да своје скупштинске записнике у будуће са извештајем подноси. — Наређено је ц. о. у Гаду, да направи свињац у парох. стану. — Одобрена је оправка стана Васе Росића учитеља у Варјашу. — Позвана је ц. о. у Кетфељу, да поднесе правилник о оставини ц. о. 4 јутра земље од стране Паје Петровог. — Узет је на знање извештај ц. о. у Варјашу, да је рад на парох. дому довршен и као добар примљен. — Позвата је ц. о. у Нађлаку, да поднесе извештај о оправци школе. — Ц. о. у Сараволи позвата је, да о даљем току ствари у парничењу са Севером Веселиновићем због ц. о. пашњака у року од 30 дана нов извештај поднесе. — Позвата је ц. о. у Варјашу, да поднесе извештај у ствари малања одборнице и ходника школе. — Узет је на знање извештај ц. о. у Кечи у ствари оправке олука на цркви и парох. дому. — Узет је на знање обрачун око набавке звона у Кечи. — Упућена је ц. о. у Срп. Пожежени, да поднесе специфициран прорачун за оправку св. храма и парох. стана. — Умољено је поджуп. звање у Темишвару, да одреди администр. оврху против дужника ц. о. прореза у Срп. Св. Петру. — Узети су на знање скупштински записници ц. о. у Ст. Молдави, Луговету, Соколовцу, Нађлаку, Чакову и Денти. — Узет је на знање извештај Слободана Костића епарх. бележника о поделењу припомоћи из јерарх. фонда појединим свештеницима. — Узете су на знање сведоџбе о исплати држ. порезе на парох. сесију у Лукаревцу за год. 1923. — Одобрен је избор Ђуре Росића и Цвеје Лазина за скупштинаре и избор Љубе Теодоровића за шк. одборника у Варјашу. — Север Веселиновић из Сараволе осуђен је на губитак активног и пасивног бирачког права на 6 година а ц. о. је упућена, да црк. новац даје у зајам само уз пупиларну сигурност. — Позвата су осигуравајућа друштва против пожара, да поднесу поново своје понуде за осигурање од пожара народ. црк. добара у овој епархији. — Узети су на знање извештаји неких админ. парохија о расположењу са парох. сесијама, па су позвати и остали адм. да поднесу извештај, како су расположење учинили у тој ствари. — Поверено је окруж. протопрезв. арадском Урошу Ковинчићу, да обави извиђај у Торњи у ствари свештеничког бира јером. Сергија Јовановића, сада а. п. у Вел. Чанаду. — Узет је на знање службени извештај о президијалном расположењу у ствари исплате порезе на парох. сесију у Петровом Селу. — Позват је јером. Закхеј Иванов бивши а. п. у Рудни, да исплати свој дуг у име порезе на парох. сесију у Рудни. — Одбијена је молба ц. о. у Моноштору, да она располаже са парох. сесијом. — Поднесак јером. Севастијана Перића бив. а. п. у Фењу против Живе Чизмаша ц. о. председника, стављен је ad acta, пошто је јером. Севастијан премештен из Фења у Торњу. — Уништен је избор 4 скупштинара у Сараволи, јер је обављен јавним гласањем. — Одобрен је избор Милоша Станковића за књиговођу ц. о. у Араду, па је позвата ц. о., да поднесе извештај, да ли је то место стално или привремено. — Позвата је ц. о. у Д. Љупкови, да у року од 3 дана поднесе закључак о столовима и извештај о намераваној оправци. — Позвата је ц. о. у Петровом Селу, да поднесе извештај у ствари ц. о. часника, које живе у дивљем браку.

(Свршиће се.)

Неслужбени део.

Молитва Господња.

Сува земља, воде плаве
Сви што с' мичу, пузе, гребу
Птице, звери Тебе славе
Оче наш, који с' на небу.

Извор, поток, море, река
Сви то данас с нама поје
Све од Тебе помоћ чека
Нек се слави име твоје.

Столетни храст, јавор, јела
— Године им стабла гоје —
Милина их све занела:
Нека дође царство твоје.

Сви разуму да без Христа
Нема мира ни покоја
Уста зборе, око блиста:
Нека буде воља твоја.

И знајући да те горе
Славе свеци и анђели
Чедно, мило, тихо зборе:
Ко на небу и на земљи.

Многи цвиле, многи пате
Многом хлебу суза је квас
Упиру погледе на те:
Хлеб потребни дај нам данас.

Који тебе драгог Бога
Лакомислено вређаше
Гле уздишу с греха свога:
Дугове опрости наше.

А за милост што им сада
Душа опроштаја прима
Пружају и браћи нада:
Као и ми дужницима.

Постепено с' грех развија
Расте, шири се и пење
Човек слаб, лукава змија
Не води у искушење.

Дај нам Боже правац свети
Без лутања с брда с дола
Ти нас води и освети
И избави од ђавола.

J. C.

КРАЉЕВИЋ МАРКО.

(Наставак.)

ТРЕЋИ ДЕО.

Б.

21. Маркова ашиковања.

д) Марко калуђер и девојка.

(О. Корчула — Далмација.)

Ружу брала гиздава дивојка,
Ружу брала, на стини мећала
И ружи је својој говорила:
„Вени, вени, ружице румена,
„Како вене јадно срце моје
„За липотон Краљевића Марка,
„За липотон, његовон добротон!“

Још је млада на тој ричи била,
Ту пролази Краљевићу Марко
У одићу црна калудјера,
Божји јој је данак називао:
„Бог на помоћ, гиздава дивојко!“
Ал' му она тихо одговара:
„Добро доша, црни калудјере!
„Што те буден упитати млада,
„Хоћеш ли ми право сповидити:
„Јеси л' скоро из царева двора?
„Је ли здраво сва царева војска?
„И је л' здраво Краљевићу Марко?“

Ал' јон вели црни калудјере:
„Ја сан јучер из царева двора,
„И здрава је сва царева војска,
„Ма ни' здраво Краљевићу Марко;
„Синоћ сан му на душицу био,
„Јере га је пушка ударила
„У зло место, у чело јуначко,
„Ди но мајка целивала Марка,
„Мртав јунак црној земљи паде,
„Земљи паде, Богу душу даде“.

Кад дивојка ричи разумила,
Стаде ломит под за шакон руке,
Почне грдит своје било лице
И на земљу паде од тужице.

Ал' јон вели црни калудјере:
„Стан', не лудуј, гиздава дивојко!
„Ево теби твоје сунце жарко,
„Ево теби Краљевићу Марко!“

22. Марко и Фатима.

(Из Босне)

Кака има Фатима дјевојка!
Има брата бега Омер-бега,
Па он иђе у пјану механу,
У механу међ своје јаране,
Сваки с' јаран својом секом фали;
А кад поче беже Омер-беже,
Јарани се смијати стадоше:
„Твоја сека с власим' ашикује,
„Преко мора с Краљевићем
Марком!“

Кад то зачу беже Омер-беже,
Брже скочи на ноге лагане,
Па он трчи своме бијелу двору,
Подвикује своју милу секу:
„Сиђи, секо, доље у авлију!“

Брже сека у авлију сиђе.
Говори јој беже Омер-беже:
„Моја секо, проклето кољено!
„Ја се вешај, ја у Саву скачи!
„Мени кажу сви моји јарани,
„Да ти, секо, с власим' ашикујеш,
„Преко мора с Краљевићем
Марком!
„Ја се вешај, ја у Саву скачи!“

Па се врати у нову механу.
Оста сека тужна и жалосна,
Па премишља, што ће и како ће;
Све мислила, на једно смислила:
Све је своје рухо искупила,
Па га снесе на мермер-авлију,
Па је своје рухо запалила,
Мили Боже на свему ти фала!
Да је коме стати погледати,
Ђе се свила у облаке вија,
А злато се у топове збија!
Све је своје рухо запалила,
Само б'јелу решму оставила,
Чим' ће завит' своје очи црне.

Она иђе Сави на обалу,
Па се крсти и два и три пута:
„Помози ми, света Богомајко,
„Помози ми и смилуј се на ме!
„Носи мене, валовита Саво,
„Носи мене у зелен' Дунаво,
„А Дунаво до у море сиње,
„Сиње море, пред Маркове дворе“.
Свеза очи, па у Саву скочи.

Онда иде од воде до воде,
Док је дошла до дењиза пуста.

Марко сједи на високој кули,
Марко сједи, ситну књигу пише;
Сека Анђа ситан везак везе.
Проговара Анђуша дјевојка:
„Ну погледај, драги брате Марко,
„Како нам се море замутило!“

Кад погледа Марко са чардака,
Све се пусто море замутило.
Марко скочи на ноге лагане
И узима куке од челика,
Па он иђе мору на обалу,
Баца куке на дебело море,
Дохвати се ситних плетеница,
Избаци је мору на обалу,
Па је води свом бијелу двору.

Покрсти је Краљевићу Марко
И вјенча је себи за љубовцу.
Са њоме је вијек вјековао
И лијеп је пород изродио.

(Наставиће се.)

Шта каже наука о пићу.

Наука о чувању здравља.

Између многих наука које људи изучавају има и једна наука која се зове: „Наука о чувању здравља“ или „Хигијена“. И као што нас друге науке уче разним корисним стварима тако нас и „Наука о чувању здравља“ учи о врло корисним стварима, учи нас о томе како да сачувамо своје здравље. И доиста, држимо да нема никога ко не жели да буде здрав.

Наука о чувању здравља учи нас како да живимо и шта да радимо па да будемо увек здрави.

Она нас учи, сем других ствари, каква треба да нам буде кућа, какво одело да носимо, каква треба да нам је храна и шта треба да пијемо.

Овом приликом позабавићемо се нарочито овом последњом поуком, шта је добро и здраво да човек пије па да сачува своје здравље.

Храна.

Свима је нама добро познато да човек мора јести, да би могао живети и радити, а деца још да би могла расти и напредовати. Наше тело је састављено из костију, меса, крви и масти. Радом и кретањем троши се наша снага и наше тело.

Све то треба храном да се надокнади. Зато је и наша храна састављена из хлеба, меса, млека, масти или масла и соли. Маст, хлеб, а тако исто и шећер, мед и воће служе нашем телу као што служи огрев пећи или каквој машини, а месо, млеко и со служе као грађа из које се поново граде истрошени делови нашега тела. У млеку има свега што је потребно нашем телу, зато мала деца — одојчад и могу да живе само о млеку и да расту и напредују.

Вода.

Сем хране потребна је човеку за живот вода. У свакој храни има већ врло много воде. У млеку има седам осмина, у месу три четвртине, затим је има у већој или мањој количини и у другој храни, као и у хлебу и у воћу. Сем те воде коју ми уносимо у наше тело с храном, потребна је још извесна количина воде или пића која садрже поглавито воду.

Без воде нема ничему живом на свету опстанка. Без воде не може да живи ни биљка нити која животиња. Без воде дакле ни човек не би могао живети. Чак човек може неко време да живи и без хране, ако само има воде.

Друга пића.

Али људи се нису задовољили да пију само воду, они данас пију и многа друга пића. Видели смо да је млеко најпотребнија и најбоља храна. Остаје нам да видимо друга пића која људи пију, а то су она пића која се справљају од воћа или од јечма а то су свима познато вино, ракија и пиво. Сва ова пића имају једну заједничку особину, да се од свих њих може човек опити, зато се она и зову заједничким именом пића што опијају, за разлику од других пића од којих се човек не може опити, па ма колико их пио, као што је чиста вода, млеко, кафа и чај.

(Наставиће се.)

Крсно Име или Слава.

Од Косте Драгосавца.

(Наставак.)

Шта нам не ваља.

Народна песма „Турци у Марка на слави“ прича нам, како су Турци пошли у Марка на славу, да виде, како Марко крсно име служи. На капији му изубијали слугу Ваистину. Кад је то чуо Марко, пограби буздован, да казни те немиле госте. Преда њ' је изишла мајка Јевросима, па му овако говорила:

„Не мој Марко моје чедо драго!“
Мајка вади дојке из недара
„Не убила т' рана материна!
„Немој данас крви учинити,
„Данас ти је крсно име красно:
„Тко ти данас у дворове дође.
„Напој жедна, а нарани гладна
„За душицу твоји родитеља
„И за здравље твоје и Јелино.“

Ову лепу поуку своје мајке Марко је послушао и Турке пустио у свој дом:

„Па и седа за трпезу редом.
„Ваистина донеси им вина,
„Душо Јело, носи ђаконију.“
Слуга носи вино и ракију,
А Јелица царску ђаконију.“

У песми „Марко Краљевић и Ђемо Брђанин“ прича се, како је Марку један гост калуђер о крсној слави споменуо:

„Свега имаш у бијелу двору,
„Још да имаш рибе од Охрида!“

То је Марку мучно било чути, па се одмах одлучио и то набавити. Кад се спремио и таман да пође:

„За њим стара пристанула мајка,
Па је Марку тихо бесједила:
„ Ја мој синко, Краљевићу Марко:
„ Немој носит' ништа од оружја,
„Ти се јеси крви научио,
„Учинићеш крвцу о празнику“.
Нуто Марку велике невоље!
Мучно му је ићи без оружја,
А још горе не послушат' мајке,
Не шће узет' ништа од оружја.“

Овако су још онда училе мајке своју децу, како треба славити своје крсно име. Да није Јевросима била једина мајка, која је тако учила, него

да их је и онда било више, а и данас их има, то нам сведочи овај догађај који се збио за овог светскога рата, а вреди да се овде спомене.

На бугарској граници стајао је један српски војник на мртвој стражи. Према њему намештали су Бугари митраљез, а он је то мирно посматрао, молећи се Богу и крсном имену. Наједном се створи пред њим командант страже, па га строго запита:

„Што чекаш? Зашто не пуцаш?"

Војник се уплашио, пао пред команданта на колена и рекао:

Опростите, господине потпоручниче, данас ми је света крсна слава па не могу!"

Командант је војника пријавио војној команди, а ова није војника казнила него наградила.

Обичај је у свету, да се у здравље некоме говори здравица; тако се уобичајило наздрављати и у славу крснога имена. Ако ми данас не можемо тај обичај напустити и народ по све од тога одбијати, али нам је свима дужност народ чувати од сувишног наздрављања, сви морамо пазити да се крсно име свуда слави, али да нам та слава остане лепа и пристојна.

Овако како многи данас славе, не смеју рећи да славу славе и да им је крсно име највећа светиња, коју не би дали ни зашто на свету, јер се они са славом брукају и упропашћују, а кад се упропасте, онда им неће помоћи ни слава ни сви они свети, који су у славној молитви изређани. Ко је прави Србин, тај ће послушати па неће славити славу да себе упропасти, него да му буде од помоћи.

Има парохија у Славонији, где се о крсним именима по кућама носи црквена икона оног светитеља, који се слави. Икону сви гости редом целивају и дарују. Ово је леп обичај, који цркви приход доноси. Где нема оваког обичаја, тамо би требало завести, да се тога дана сетимо своје цркве школе или које било наше установе. Имамо много сиромашних места, која ни данас немају своје школе, а оне су нам најпотребније. Да смо о том увек размишљали и само тога дана у то име сабирали, колико смо могли до данас школа подићи колико смо могли бити напреднији. Ми се немамо обазирати на никога, од никуда се надати тој помоћи, него се поуздати осим Бога сами у себе. Требамо почети тога дана сабирати прилоге и надметати се, ко ће више приложити, па ко више приложи, тај ће боље прославити славу. Тако славећи крсну славу биће нам угоднија, и онда ће нас заиста помагати.

Овом приликом мора се споменути још и то, да нас исто тако као и неразумно слављење крсног имена упропашћују поготово сватовски обичаји, даће... Све обичаје, који нам силно одмажу, треба напустити. То није добар Србин, који зна шта га упропашћује, па се неће да окане тога. Велика је то глупост, кад сви признају да зло чине, али сваки каже, да неће напустити први. Будемо ли и даље тако радили као и досад, онда може доћи време да ће:

„Друмови пожелет Србаља,
Ал' Србаља више бити неће."

(Наставиће се.)

НАШИ ДОПИСИ.

—

Вел. Св. Миклуш. 14. XII. 1924.

Г. Уредниче!

Примите овај мали, али искрен поклон у своти од 100 леја „Гласнику", ово шаље српска чизмарска, омладина, која је приредила мали провод а на сећање крсне славе, свога заштитика св. Оца Спиридона. На провод су дошли наши Срби и Српкиње у знак слоге и једне мисли. Улазне цене није било, него само добровољног прилога а у корист чизмарске литије.

За сада оволико а у будуће више.

Здраво
Арсеније Гавранович
писар провода.

Пошт. Уредниче!

На други дан Божића имали смо ретко задовољан и свечан дан. Наш свештеник јмн. Никанор Савић дошао је у Мачевић са својим новооснованим певачким друштвом да одслужи св. литургију. Малена наша црква била је препуна нашег побожног народа, који су уживали у појању молдавског певачког друштва. После св. еванђеља одржао је Савић лепу проповед о љубави према вери Христовој и великом имену српском. После св. литургије поклонио је јмн. Савић двема девојчицама нове хаљине као дар божићни.

Захвални смо Ст. Молдавцима и свештенику Савићу, који су нам пружили један радостан дан. Уверени смо да ће Савић са својим друштвом више пута посетити и нас и остала наша српска села у кршној Клисури.

Мачевић, 10. јануара 1925.

Светозар Димитријевић перовођа. **Светозар Стојановић** црк. председник.
Жива Стојановић подпредседник.

Срп. Св. Мартон 15. јан. 1925.

Драги Уредниче!

Српске занатлије у Срп. Св. Мартону одржали су на други дан Божића врло успелу забаву са игранком у корист набавке занатлијског Барјака и разних утвари за цркву. Изигран је комад: „Женска влада" и приказан монолог „Бањске чакшире" Комад позоришни је врло лепо приказан. У разним улогама су учествовали: Милан и Велинка Гомилин, Жива Петров, Јулка Сиротанова, Будинка Пантина, Недељко Кнежев, Ракила Пејинов, Жива Зорић, Игња Жупански, Обрад Рајин.

На каси је пало од карата и прилога 6269 леја. Чист приход је око 2600 леја.

Приложили су: По 100 леја: Ђока Гомилин, Жива Лујанов, Макса Мишковић, Исидор Вајс, Бекер, Чедомир Кнежев. По 60 леја: Влада Бугарски, Марко Грубачки. По 50 леја: Милом Гомилин, Драгутин Стојанов, Љуба Свиленгаћа, Иван Јуришић. По 40 леја: Стеван Кордин, Бранко Пејинов, Ага Свиленгаћин, Сава Бугарски. По 30 леја: Стеван Драгачки, Љуба Попов, Мита Бођин, Стеван Јовановић, Јефта Радин. По 20 леја: Ђура Петров, Стеван Жупунски, Божидар Свиленгаћин, Љуба Петречић, Жива Кнежев, Петар Бандибург, Лека Пајин, Недељко Кнежев, Сава Васиљев, Милош Јеремић. По 10 леја: Милош Драгачки, Милутин Кордин.

Креће се озбиљно као што видите и Срп. Св. Мартон. Што пак ми можемо, видиће сви сада када будемо набављали звоно за св. цркву нашу.

Српско поздравље
Србољуб.

Арад 16. јан. 1925.

Заузимањем Ђуре Миланковића учитеља, управитеља школе у Араду приређено је као никад до сада свечано Бадње вече. У кругу многобројних Срба Арађана појала су и певала наша дечица разне пригодне песме и изговарала декламације. Посебан дијалог о Божићу приказале су девојчице Ружица Живањелов и Анђа Келемен. После програмног дела дечица наша су обдарена разним посластицама и поклонима. Милан Табаковић мерник поклонио је овом приликом деци разне поучне књиге. Јефта Крадигаћа поклонио је два пара одела и два пара ципела. Одело је бесплатно сашио наш занатлија Миливој Митрић. Грађани наши су поклонили разне посластице, шећерлеме и друге понуде.

К.

Светосавска забава у Краљевцу.

Краљевачка омладина приредила је на дан св. Саве врло лепу забаву, која је ове наше Србе у најзабитнијем крају необично обрадовала.

На забави су школска деца приказала „Растка Немањића" од Удицког, затим одрасли 2 шаљиве игре. Треба овде истаћи марљивост и труд двоје младих монаха Георгија Малошевића и Димитрија Поповића, који су спремили школску младеж за ову забаву.

Као главну тачку ваља споменути дирљив говор О. Иларијона Сујића а. п. у Рудни, који је верне упозорио на значај дана св. Саве.

На забави је присуствовало и рекашко шокачко омладинско друштво „Коло" чији је председник Иван Каталинић приказао шаљив монолог „Пијаницу".

Забава је и морално и материјално врло добро успела, на чему се има захвалити и тамошњем а. п. Лукијану Младеновићу.

После представе била је игранка која је трајала у најбољем расположењу до зоре.

Ракаш, 28. јануара 1925.

Јоца Ђосић.

Јавна захвала.

Приликом смрти нашег друга занатлије Милана Бађуловог, поклонили су породици покојниковој.

По 200 леја: Јоца Шмит,

По 150 леја: Тодор Николајевић,

По 120 леја: Светозар Н.

По 100 леја: Јоца Шестић, Илија Киршнер, Жива Цукрас, Миле Н., Ратко Рајлић, Никола Вушку, Сима Карађанц, Жива Јездимир, Јоан Паску, Велимир Петковић, Ђока Станков, Лука Лончар, Софија Тодоровић.

По 60 леја: Лакић, Лаза Филиповић, Војин Лукић, Жива Марков, Пера Банчев.

По 50 леја: Коста Атанасијевић, Васа Силашки, Душан Дињашки, Неца Томић, Георгије Трицц, Душан Севдић, Пера Ковачић, Васа Момиров.

По 40 леја: Коста Николајевић, Дудин, Н. Бошковић, Жива Кируца, Цветко Перву, Мија Бобрил, М. Фабијан, Шандор Кируца, Миливој Станков, Лаза Бајић.

По 20 Леја: Ника Момиров, Сава Везелић, Влада Јовановић, Чеда Богословљев, Милан Перву.

По 15 леја: Влајко Н.

По 12 леја: Среда Силашки.

По 10 леја: Емилија Сујић.

Свима приложницима изричемо срдачну хвалу.

У Темишвару-Фабрици, 7/20. јануара 1925.

Пера Драгачки,
Пера Николић.

Торња, 30. јан. 1925.

У Торњи је приредила „Српска Омладина" 25. јануара 1925 год. забаву трудом месног пр. учитеља Монаха Кирила Јовановића са дилетантском представом, у корист набавке звона. Одигран је позор. комад „Тако је морало бити" врло вешто. Забава је многобројно била посећена. У комаду играли су: Иса Баић, Ђулвасија Ђурошки, Иванка Баић, Васа Баић, Јован Милин, Милка Стојков, Иван Милин, Миливој Арсенов, Агата Коханов, Ђулинка Сперља и Ђулвасија Куртулов.

Чист приход је: 3000 леја. Приложили су: Коста Ђурошки 175 леја. По 100 леја Младен Јакшић, Сава Баић, Жива Ђурошки из Батање, Јован Орговић и Кајтор Павел. По 85 леја: Аурел Бањаш. По 70 леја: Ђорђе Бањаш, уд. Радоје Крачуна, Кароль Јакоб, др. уч. Димитрије Бањеш, опћ. кнез Васа Баба, Микуша Јожеф. По 40 леја: Тећик Јован. По 35 леја: Лукач рим. кат. свешт. По 30 леја: Јован Крачунов, и Вера Микушка. По 25 леја: Вељко Остојин, Север Орговић и Јован Бањаш. По 20 леја: Прока Јакшић, Васа Бањаш. По 15 леја: Севастијан Перић а. п., Међери Михај. По 5 леја:

Хегедиш Јожеф, Младен Баић, Никола Јакшић, Трајан Чизмаш, Димитрије Биро, Благоја Јакшић, Алекса Субашић, Светозар Тевин, Санда Грунчић, и Благоје Глуваков. Евала им! Живели!

М.

О нашем листу.

Данас приказујемо нашим претплатницима право материјално стање „Гласника“ за 1924. годину. Ово чинимо и ради тога, да себе оправдамо што смо лист неко време издавали једанпут месечно.

Гласник има доста претплатника али има мало уредних платиша. До 31. децембра 1924. осим појединих тела, само је 145 лица исплатило целу годишњу претплату за лист. Остали не. Покушали смо да лист неуредним платишама обуставимо. Али су многи „на реч“ молили, да им лист и даље шаљемо, па ће претплату измирити. На „реч“ смо лист дали, али ти нису своју реч одржали, него су остали дужни. Да не гомиламо дуг, лист смо издавали прво двапут, после једанпут месечно. На овакав начин смо завршили годину без дуга у новцу, али смо се задужили морално. Задужили смо се уредним платишама што им нисмо лист трипут месечно давали, него једанпут. Ко је овоме крив? Неуредне платише, дакле они који држе лист али га не плаћају.

31. децембра 1924. има „Гласник“ на дугу код својих претплатника 60000 леја, словом шестдесетхиљада леја. Сам Темишвар, који се толико лупа у прса својим српством, дужан је ни мање ни више него 12000 леја.

Ми морамо да се постарамо да наш морални дуг издужимо, да нашим уредним платишама издамо неиздате бројеве. То можемо учинити, ако дужници дуг исплате. Зато смо учинили први корак. Позвали смо дужнике посебно сваког, да дуг исплате. Ако ни ово не помогне, изнећемо редом имена оних, који својим дугом за претплату сарањују једини српски лист у Краљевини. Са себе скидамо одговорност, нека је носе они који треба, а то су дужници.

Белешке.

ОВОГОДИШЊУ БОЖИЋНУ ПОСЛАНИЦУ преосв. Г. Епископа Георгија донећемо у идућа два броја, пошто је за божићни број нешто закаснила.

НОВ ЧЛАН ЕПАРХ. УПРАВЕ. Еписк. Викар именовао је за члана Епарх. Шк. Одбора Мојсија Коларовог професора грађанске школе у Араду.

ОДЛИКОВАЊЕ. Илија Јоргованović а. п. У Срп. Пожежени одликован је каваљерским крстом ордена Круне Румуније. Честитамо!

СТЕЧАЈНИ ИСПИТ. 5. и 6. фебруара положили су стечајни испит: Јован М. Драгојевић, а. п. у Срп. Св. Мартону, Христифор Којић а. п. у Срп. Ченеју, Рада фенлачки а. п. у Соки, Симеон Видак а. п. у Вел. Св. Миклушу и Јован Папин а. п. у Денти.

ЦРКВ. ПОЈАЧКИ ИСПИТ. 20. јануара приступило је 30 кандидата полагању испита за оспособљење црк. појаца. Њих 3 положили су испит са врло добрим успехом, 9 са добрим, 13 са довољним, а 5 су упућени на поправни испит. Епарх. Управи стижу и нове молбе за припуштање испиту. Најближи испит одржаће се месеца марта.

СРПСКА ПЕВАЧКА ДРУЖИНА У ТЕМИШВАРУ приредила је на Св. Саву у просторијама фабричког Редута „Село“ које је лепо успело. Мешовити збор дружине отпевао је „Ускликнимо с љубављу“ а мушки Хавласову „Козачку песму“ познатом вештином. Мара Теодоровић свирала је на гласовиру прецизно рапсодију: „На те мислим“. Јелица Филиповићева декламовала је чика Јовину „Песму о песми“ са пуно разумевања. Овом приликом је први пут ступила пред јавност и пријатно је изненадила слушаоце. Горица Лалићева отпевала је уз пратњу Маре Теодоровић на гласовиру три песме: „Крадем ти се у вечери“ од Вида Добрића и „Цветала ми ружа“ и „Ко покида са грла ђердане“ од Јов. Фрајта. Певачицу је Бог обдарио и снажним и пријатним гласом и држимо да се не варамо, када дајемо израза нашем мишљењу, да би дошла до савршенства, када би глас свој школовала и ту нам се и нехотице намеће и друга мисао, не би ли могле наше црк. општине а ваљда и друге месне српске установе према својим материјалним приликама притицати у помоћ нашим српским девојкама и младићима, који се одликују лепим гласом, добрим слухом и вештином у певању и музици. Остављамо ово позванима на размишљање....

После програма младеж се одала игри, која је до 3 с. трајала а остарину је срце болело, када је и опет видела, како се наша српска публика цепа и како неће да се сложи и сједињено — споразумно да диже ниво наших српских забава. Дошло је на жалост до тога, да свака забава своју публику има, и то мали део овд. Срба а више њих, који на забави страним језиком говоре а како би лепо било, добри Боже, када би се и иначе а и на забавама сви Срби у једном колу налазили. Како би се добро осећали, да неслоге клете нема, какав би снажан „српски“ кор могли имати, да су све наше снаге у једном кору. Част странцима, наше признање и чуђење њиховим лепим гласовима и певачкој вештини али ми би много више уживали у појању и певању српских певачких друштава, када би видели, да су њихови чланови искључиво Срби, који са разумевањем и осећајем поје Св. Савски тропар и певају наше лепе народне песме, којима се дакле не мичу само усне, када изговарају речи тих песама него им је и срце пуно верског чувства и националног поноса. Хоће ли Боже у нашем дичном Темишвару једном већ и до тога доћи?

За редовне питомце Богословије Св. Саве у Ср. Карловцима примљени су накнадно Станислав Секулић и Драгутин Кугел из Златице.

† **Арон Обрадов.** У Вел. Св. Миклушу сахрањен је 6. фебр. уз огромно учешће свију суграђана Арон Обрадов занатлија у 58. год. живота. Покојник је живео врло повучено, у кругу своје породице љубљен и поштован, био је добра срца, скроз поштен, волео је св. цркву и црк. појање. У покојнику губи оца наш пријатељ Лаза Обрадов црк. општ. перовођа и чиновник порезног уреда у Вел. Св. Миклушу.

У одсуству месног свештеника погреб је обавио и у дирљивом говору се од покојника опростио јером. Герман Јојић а. п. у Сараволи.

Покојнику слава а породици наше искрено саучешће.

Тревчин:

На барутани.

Зима од 1879. на 1880. била је врло оштра. Те сам периоде отслужио у ђачкој чети у Т. својој војној дужности. Командант ђачке чете, био је личанин, Наталис Мрвош. Једног дана изађе заповест: да се наредне суботе имају питомци ђачке чете употребити за практичну службу стража.

Уз команданта, једног каплара, те редова, Симеона — будемо додељени и нас двоје — мој друг, Јоца Ристић и ја. За стражење беше нам одређена барутана бр. IV. Та је лежала ван вароши, иза градског гробља. Одемо на стражу. Сваки од нас троје — осим команданта — имао је да стоји на стражи два сата, после тог, након што је био смењен, два сата у стражарници — као: авизо стража, те тада је могао, на два сата, да легне да спава.

На мене је био ред да стојим ноћу од 11—1 сата, за мном је дошао Јоца, па тада Симеон.

Одведе мене каплар у 11 сати на барутану. Остао сам сам. Ноћ — зима. Станем, према пропису, обилазити барутану. Направим корак-два и станем. Прислушкујем — све мирно, једино: грозно зима. Обилазећ барутану, приспем на ону страну, која лежи према вароши — граду. Јасно видим српско гробље, које лежи међу вароши и барутане. Сетим се Бранка Радичевића — јер на том гробљу лежи сахрањен његов отац и брат — станем у себи рецитовати неколико његових песама, само да ми што пре прође време . . . Једва једном дошо каплар са Јоцом да ме смену. Вели ми Јоца: „На столу сам ти оставио један роман, читај. Немој да откуд заспиш, па да наиђе дежурни часник — биће онда „објашњавања". Одвратим му: „Батали, није теби што би било објашњавања, већ, реци истину, буразеру: мало те обузима страх, па, ко велиш, ипак је сигурније, кад знаш, да има неког, у стражарници будног . . . ."

Приспемо у стражарницу. Затекнем Симеона где седи код стола.

— Иди, Симеоне, легни; ја ћу сада два сата да будем авизо стража — рекнем Симеону.

— Нећу, господине. Молим Вас да ми напишете писмо жени, јер ја не знам да пишем.

— Добро, рекох. Шта да пишем?

— Па, господине, пишите: „Поздрављам . . . — стаде ређати целу фамилију и пола села. Нек ми одмах јави, како је мом болесном оцу. Чим лечник дође у наше село, нека одмах позове лечника, а нека ми не трује оца са разним лековима што бабе праве. Нек не води бригу за трошак, чим дођем кући, а то је за три месеца, јер ми тада излази рок у војсци — ја ћу већ заслужити и платити лечника. Даље: нека одмах од мојих опанака прекроји нашем малом сину опанке, јер ми пише, да их је већ подерао — па нећу, да ми дете иде у подераним опанкама, да се прехлади . . . Пишите, господине, и то: ја сам напустио пушење и већ уштедио седам банака, ево, то јој прилажем у писму, нека зато што купи, као понуду, моме оцу . . ."

Завршимо писмо. Оде Симеон и легне. Узмем у руке роман. Сувопарна ствар — не могу да читам.

Каплар хрче, Симеон заспо а ја размишљам: Боже мој, Симеон, једноставан човек, аналфабета, па, ипак зрело и лепо мисли; свестан је своје дужности и као човек, син, муж и отац. Даје своје опанке сину, само да му дете сачувају од назеба — а колико њих има, који, крваво зарађену пару пропију, прокоцкају, а жена и деца: гладни, жедни те голи . . . .

. . . За пет минута три сата. Пробудим каплара и Симеона, да оду и смену Јоцу. Они оду, ја завијем се у свој шињел и легнем, јер се међу тим каплар са Јоцом вратио у стражарницу. Заспим . . . Од једаред тргнем се из сна и ђипим! Каплар исто тако, јер: одјекнуо на барутани прасак из пушке а Јоца, у место да два сата стражари, као авизо стража, заспо — није ни чуо да је пукла пушка. Бубнем у леђа Јоцу, те сви троје одјуримо на барутану . . . Симеон, бесан ко рис, вели: „Па добро, шта ви тамо мислите у стражарници? Скоро више од сахата да је прошло време моме стражарењу; ја, ево, у место два сата стојим овде већ три сата; викао и викао, па, пошто вас нема — ја опалио из пушке . . ."

Ја останем на стражи, њих се троје врате у стражарницу . . . . На здравље, помислим у себи. Шта ће сад мој Јоца да се објашњава док се вратимо у касарну . . . Лупам ја главу како да се забашури ствар. Након дугог размишљања скројим план . . . Кад је понова дошао ред на Симеона и он био на стражи, удесим ја са Јоцом целу ствар тако: да Јоца од својих оштрих набоја мени да један комад за Симеона, а Јоца нек се удешава са његовим наредником код куће како зна.

— Добро, ево ти вели Јоца, и преда ми један од својих оштрих набоја.

— Сад још нешто — рекох: »nervus rerum«.

— Колико да дам? пита Јоца.

— Па, бар једну банку.

— Ево ти све што имам — десет банака.

— Добро, рекох, припусти сад мени ствар.

Кад је био Јоца на стражи, ја прићем Симеону, те њему: Слушај, ти си један сат дуже стајао на стражи — то је било — па прошло. Гледај, ево ти један оштар набој да дома можеш обрачунати добивене набоје кад се вратиш . . . ево ти још нешто — тутнем му у руку десет банака.

. . . . Симеон, зинуо од чуда. Бог вас видео, господине, па, што нисте још синоћ говорили, та ја бих био за десет банака престајао целу ноћ сам. Ух, ух, бар ће ми сад син добити нове опанке, а и болестан отац добру понуду. Бог да прости.

Све је даље било у свом реду.

Браћа Чендеш, Темишоара. 1811b